

Kuilen met 30 tot 40 procent drogestof zijn beter te verdichten dan nattere kuilen. De kans op broei neemt hierdoor af. >

Bekijk na het maaien met kneuzer en breedafleg of schudden nog wel gewenst is. Drogen en direct harken kan voldoende zijn. v

Ruwvoer vaak te droog

Schudt minder, kuil eerder

Kuilgras gaat te droog de kuil in. Een kortere veldperiode en goed gebruik van machines lijkt de enige oplossing.

Tekst en foto's: Willem van den Broek

Het winnen van goed ruwvoer valt in de praktijk tegen. Dat bleek vorig jaar al bij de onderzoeken naar aanleiding van Ruwvoer 2009. Uit testen van 17 kuilen bleek dat de meeste kuilen onregelmatig verdicht waren, ook onderin de sleufsilos van meer dan 2 meter hoog. Daarbij kwam onderin langs de wanden een duidelijk hogere temperatuur en broei voor. Onderzoek leerde toen dat de verdichting van het voer tijdens het kuilen te wensen over laat. Ook tijdens een bijeenkomst georganiseerd door de Duitse ruw-

voermachinefabrikant Krone kwam dit naar voren. De Duitse onderzoeksinstituut LUFa onderzocht in de jaren 2003 tot 2009 de voerkwaliteit van de verschillende snedes gras. In 2009 werden daarvoor in totaal ruim 7.400 kuilmonsters onderzocht waarvan ruim 3.600 uit de eerste snede. Uit deze monsters blijkt dat bij 42 procent van de kuilen van de eerste snede het gemiddelde drogestofgehalte meer dan 40 procent is, terwijl bij het inkuilen ook in Duitsland 30-40 procent het streven is.

Te droge kuilen

Ook in Nederland zijn de kuilen van 2009 erg droog, blijkt uit cijfers van onderzoekslaboratorium Bggg AgroXpertus. De kuilmonsters laten zien dat de vroege kuilen in het voorjaar een drogestofgehalte hebben van ongeveer 43 procent, de latere kuilen zitten aan ongeveer 50 procent drogestof. De najaarskuilen zitten gemiddeld in Nederland zelfs op ruim 57,5 procent drogestof. Dit is ruim 10 procent meer dan in 2008. Een natte kuil geeft meer kans op boterzuur, maar te droge kuilen geven ook

problemen. Kuilen met een drogestofgehalte van meer dan 50 procent zijn lastig bij te rijden. De verdichting is onder de maat, wat de kans op broei groter maakt. De pH in de kuil daalt niet snel genoeg, wat de kuilfermentatie vertraagt. Ook bij het openen van de kuil zal er meer zuurstof in de kuil trekken waardoor de kans op broei vergroot en de opname van het voer door de koeien slechter is. Bggg AgroXpertus onderzoekt sinds vorig jaar ook de broeivoeligheid van kuilen. Hierbij wordt onder andere de pH en melkzuur onderling vergeleken. Het streven is een getal onder de 20. Van de bemonsterde kuilen scoren de vroege voorjaarskuilen een getal van 40 terwijl de latere kuilen bijna 50 halen. Dat betekent dat de kuilen zeer gevoelig zijn voor broei na het openen. Dit komt door de lage hoeveelheid azijnzuur. Een lage pH zorgt voor azijnzuur, wat broei tegengaat.

Hakselen of oprapen

Niet alleen een te hoog drogestofgehalte vertraagt het fermentatieproces. Ook te veel ruwe as verlangsamt dit proces. Te veel ruwe as voorkomt je door hoog genoeg, ongeveer 6-7 cm boven de bodem, te maaien. Ook een goede afstelling van de schudder en hark zijn van belang.

De Duitse onderzoekers van LUFa zijn van mening dat het resultaat van een hakselaar en een oprapensnijwagen tegenwoordig niet veel meer uitmaakt, mits de snijwagen is uitgerust met verdeelwalsen zodat het product mooi gemengd op de kuil terechtkomt. Ook is de laag dan dunner waardoor het verdelen en vastrijden van de kuil beter gaat. De snijlengte van het gras heeft alleen effect op de kuilkwaliteit als er genoeg ruwe celstof in het gras zit. Laat het gras niet geheel in de aar schieten maar zorg wel voor voldoende stengel in het gewas. Dit zorgt voor voldoende pensprik wat bijmengen van graszaadhooi of stro overbodig maakt.

Machines te goed

Hoe kun je voorkomen dat de kuilen te droog zijn? Een groot deel hangt af van planning. Het valt op dat de machines voor de ruwvoerverwinning goed hun werk doen. Misschien zelfs te goed. Met de maaiers voorzien van kneuzer en breedafleg komt het steeds vaker voor dat het gras zeer snel droogt. In de middag maaien met meer suikers en de dag erna in de morgen kuilen kan op dat moment een goede optie zijn. Bijkomend voordeel is dat het gras koeler in de bult komt, wat de conservering ten goede komt.

Het is tijdens goed drogende weersomstandigheden ook nodig om te bekijken hoe vaak je moet schudden en of schudden sowieso nodig is. Tijdens zeer warm weer en een flinke bries, zoals in de maand juni, is het lang niet altijd nodig om te schudden. Bij een test van Krone bleek dat een snede van 3.000 kg drogestof en goed drogend weer na 3 tot 6 uur al een drogestofgehalte van 30 procent bereikt heeft. De manier van maaien en wel of niet schudden maakt hierbij het verschil van 3 uur. Krone testte dit voorjaar tijdens de test diverse manieren van maaien. Bij maaien met kneuzer, breed afleggen en 5 uur later harken (dus zonder schudden) heeft het gras al 28 procent drogestof. Bij maaien zonder kneuzer, een keer schudden en daarna harken, lag na 5 uur het percentage drogestof op 24 procent. Je kunt dus met het juiste gebruik van de machine, kneuzen of niet kneuzen en één keer of helemaal niet schudden, de droogtijd sterk beïnvloeden. Ook met kuilen van het gras in de morgen, middag of avond kun je een te droge kuil voorkomen. Hierdoor neemt de kans op broei af en is de kuil smakelijker. □